08062025-DIS-06_Layout 1 6/8/2025 2:09 AM Page 1

వేదిక

'వేదిక' పేజీ కోసం సమకాలీన అంశాలపై వ్యాసాలను ఈ చిరునామాకు పంపించండి. మీ వ్యాసం 700 పదాలకు మించకుండా ఉండాలి. చిరునామా: 8-2-603, 1/7,8,9 కృష్ణాపురం, రోడ్ నం.10, బంజారాహిల్స్, హైదరాబాద్-500034. e-mail: editpage@ntnews.com

బెల్లమెయ్యక బూరెలు వేస్తున్న కాంగ్రెస్

కోడిని ఎదురుగా వేలాడదీసి అన్నం తినే సీన్ ఓ సినిమాలో ఉంటుంది. చికెన్ తింటున్న భావనతో భోజనం చేయాలనేది ఆ సినిమాలోని ఆలోచన. ఇప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా అలాగే ప్రవర్తిస్తున్నది. ఎంతోకాలంగా ఊరించి ఉద్యోగులు, పెన్షనర్లకు రెండు డీఏలు ప్రకటిస్తున్నట్టు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గర్వంగా చెప్పుకొన్నది. ఒక డీఏ తక్షణమే అమల్లోకి వస్తే, మరొకటి వచ్చే ఏప్రిల్ నుంచి అమలుచేస్తారు. ఆ డీఏ గురించి నేడే ప్రకటన ఎందుకు చేయాల్సి వచ్చింది? ఇప్పుడే క్యాబినెట్ మీటింగ్‌లో చర్చించి ఎందుకు ఆమోదించాలి? ఏప్రిల్ వరకు మళ్లీ క్యాబినెట్ సమావేశం జరుగదా? ఇది కేవలం ఉద్యోగులను మభ్యపెట్టడానికే అనేది స్పష్టం. ఈ ప్రకటన ఒక పోస్ట్ డేటెడ్ చెక్ లాంటిదే.

శ్రీశ్రీ కుమార్

'మేం అధికారంలోకి వచ్చాక మా ప్రభుత్వం ఉద్యోగులను గుండెల్లో పెట్టుకుంటుంది. వారి సంక్షేమమే మా ధ్యేయం. ప్రభుత్వ రథచక్రాలు వారు. పెండింగ్‌లో ఉన్న డీఏలు సకాలంలో చెల్లిస్తాం. పీఆర్సీ, ఇతర సమస్యలను వెంటనే పరిష్కరిస్తాం'.. ఇది 2023 ఎన్నికల ముందు కాంగ్రెస్ ఇచ్చిన ఎన్నికల వాగ్దానం. కానీ, అప్పటినుంచి కనీసం ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ సంఘాల ప్రతినిధులతో మాట్లాడటానికి కూడా ప్రభుత్వానికి తీరికలేదు. సమావేశం ఉందని ప్రకటించడం, వాయిదా వేయడం ప్రభుత్వానికి పరిపాటిగా మారింది. ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయ సంఘాలు సమావేశమై కార్యాచరణ ప్రకటించగానే ఓ ముగ్గురు సభ్యులతో కూడిన కమిటీని ఏర్పాటు చేయడం, ఆ కమిటీ సమస్యలపై అధ్యయనం చేస్తున్నట్టు, సమస్యల పరిష్కారం దిశగా అడుగులు వేస్తున్నట్టు ప్రకటనలు విడుదల చేయడం షరా మామూలైంది. ఉద్యోగులు కార్యాచరణ ప్రకటించిన ప్రతిసారి 'మీకు ప్రతి నెల మొదటి తేదీనే జీతాలు ఇస్తున్నాం' అంటూ మంత్రులు మాట్లాడుతారు. అంటే మొదటి తేదీన జీతం విడుదల చేయడాన్ని ఉద్యోగులు తమ అదృష్టంగా భావించాలా? అది తాము పనిచేసిన నెల రోజులకు ఇచ్చే భత్యం కాదా? దానిని ఒక వరంగా సంతోషపడి, ఇతర డిమాండ్లు ప్రభుత్వం ముందు పెట్టకూడదా? ప్రభుత్వ వైఖరి ఇలాగే ఉన్నది. దేశంలోనే ఉద్యోగులకు ఐదు డీఏలు పెండింగ్ ఉంచిన ఏకైక రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మనదే.

'అసలు మిమ్మల్ని చర్చలకు పిలవడమే గొప్ప, తీపి కబురు' అంటూ ఉప ముఖ్యమంత్రి సెలవిచ్చారు. అందులో అర్థం ఏమంటే.. 'మీకు ఇంకేమీ ఇవ్వబోవడం లేద'ని. డీఏ పరిస్థితి ఈ విధంగా ఉంటే పీఆర్సీ ఒక ఎండమావిలా కనిపిస్తున్నది. మెరుగైన ఫిట్‌మెంట్ ఆశించి భంగపడటమే అవుతుంది. అదేమిటో అర్థం కాదు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఎవరికి డబ్బులు ఇవ్వాలని ఆర్థిక పరిస్థితికి ఇబ్బంది ఉండదు, ఒక్క ఉద్యోగుల విషయంలో తప్ప. మరి వాగ్దానాల వర్షం కురిపించిననాడు ఆర్థిక పరిస్థితి కనిపించలేదా? ఎక్కడి నుంచైనా నిధుల వరద వస్తుందని కాంగ్రెస్ పార్టీ కల కన్నదా? అనవసర వ్యయాలకు నిధులు మళ్లిస్తూ ప్రాధాన్యాంశాలను పక్కనపెడితే అభివృద్ధి కుంటుపడుతుంది. ప్రభుత్వ పథకాలను రచించేది, రూపకల్పన చేసేది, అమలుపరిచేది, ప్రజల వద్దకు పోయి, వారికి వివరించి పథకాలను క్షేత్రస్థాయిలో విజయవంతం చేసేది ప్రభుత్వ ఉద్యోగులే. వారి సంక్షేమాన్ని విస్మరిస్తే అది అనర్థాలకు దారితీస్తుంది. తియ్యటి మాటలతో కాదు, చేతలతో వారిని సంతృప్తిపరచాలి.

> ఉద్యోగులు గొంతెమ్మ కోరికలు కోరడం లేదు. వారికి రావలసిన బకాయిలు మాత్రమే కోరుతున్నారు. ఏడాది దాటినా రిటైర్డ్ ఉద్యోగుల బెనిఫిట్స్ విడుదల చేయక పోవడం దారుణం. సొంత ఇల్లు, కూతురి పెళ్లి లాంటి కార్యక్రమాలు పెట్టుకున్నవారి ఆశలు అడియాశలయ్యాయి.

ఉద్యోగుల బకాయిల కోసం రూ.700 కోట్లు చొప్పున ప్రతి నెల విడుదల చేసేందుకు క్యాబినెట్ ఆమోదించింది. ఆ రకంగా 2024 మార్చి నుంచి రిటైర్ అయిన ఉద్యోగులకు నెలవారీగా రూ.700 కోట్లు సర్దితే, భవిష్యత్తులో రిటైరయ్యే ఉద్యోగులు వారి బెనిఫిట్స్ ఎప్పుడు పొందుతారు? మెడికల్ బిల్లులు కూడా మంజూరు కాకపోవడంతో మూడు దశాబ్దాలకుపైగా సర్వీస్ చేసిన వారు నేడు ఆర్థికంగా, ఆరోగ్యపరంగా కునారిల్లుతున్నారు. వారు ప్రభుత్వం వంక ఆశగా ఎదురుచూస్తున్నారు. కొన్నేండ్లుగా పెండింగ్‌లో ఉన్న ఉద్యోగుల ఆరోగ్య భద్రత పథకం రూపుదాల్చబోతున్నదట. ఈ పథకంలో ఉద్యోగులు ప్రతినెల రూ.500 చెల్లిస్తే ప్రభుత్వం కూడా అంతే మొత్తం జమచేసి వారికి అత్యవసర వైద్యసేవలు, ఆరోగ్య బీమా సౌకర్యాలు అందించబోతున్నది. ఇందుకోసం ఒక హెల్త్ కేర్ ట్రస్ట్ ఏర్పాటు కానున్నది. ప్రభుత్వం ఎంత గొప్పగా చెప్పుకొన్నా పైవేవీ కొత్త విషయాలు కావు. కొత్తగా చేపట్టిన సంక్షేమ పథకం ఏమీ లేదు. డీఏ, పెన్షనర్ల బకాయిలు ప్రభుత్వం వద్ద ఏండ్లుగా పెండింగ్‌లో ఉన్నవే. ఆరోగ్య పథకం కూడా గత ప్రభుత్వమే రూపొందించింది. అంటే అప్పుడు విడుదలైన ఉత్తర్వులు ఇప్పుడు అమలు కాబోతున్నాయి. ఆర్భాటం కోసమే ఉద్యోగులకు తీపికబురు, వారిని ఉద్ధరిస్తున్నామని ప్రభుత్వం చెప్తున్నది.

> 'నన్ను కోసుకొని తిన్నా రూపాయి రాదు. ఉద్యోగులారా.. మీరు ఎవరి మీద యుద్ధం చేస్తున్నారు ప్రజల మీదనా?' అని ముఖ్యమంత్రి చేసిన వ్యాఖ్యలు ఉపాధ్యాయ, ఉద్యోగ వర్గాలను గాయపరిచింది. ఆ గాయానికి ఇప్పుడు ప్రభుత్వం ఒక లేపనం పూసింది. ఇది బెల్లమెయ్యక బూరెలు చేయడమే తప్ప, ఉద్యోగులకు పెద్దగా ఒరిగిందేమీ లేదు. కొన్ని నెలలుగా ఉద్యోగ వర్గాలను ఊరిస్తూ చివరికి ఒక డీఏతో సర్దుకోమని చేతులెత్తేశారు. ఒక డీఏ ప్రకటిస్తే ఉద్యోగులు వారి లెక్కల్లో వారు ఉంటారన్నట్టుగా ప్రభుత్వ వైఖరి ఉన్నది. ఇక పీఆర్సీ, ఇతర సమస్యల ఊసే లేదు. అంటే ఉద్యోగులు మళ్లీ పోరాట పంథా ఎంచుకోవడమే వారి ముందున్న తక్షణ కర్తవ్యం.

ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో చంద్రబాబు కాలం నుంచి ఉద్యోగ వ్యతిరేక వైఖరి, వారి సమస్యల పట్ల సాచివేత ధోరణి ఉద్యోగ, ఉపాధ్యాయులకు అనుభవమే. కొత్త రాష్ట్రంలో కేసీఆర్ సర్కారు ఇచ్చిన మొదటి పీఆర్సీ, ఫిట్‌మెంట్ ఉద్యోగులను ఆనందంలో ముంచెత్తగా, నేడు ఆ పరిస్థితి కనిపించడం లేదు. మాటల మూటలే తప్ప, అందులో అన్ని రిక్తహస్తాలే! ఇవన్నీ కంటితుడుపు చర్యలేనన్నది బహిరంగ రహస్యం.

పల్లెలే దేశానికి పట్టుగొమ్మలు

పులి రాజు
99083 83567

'పల్లెలే దేశానికి పట్టుగొమ్మలు' అని మహాత్మాగాంధీ అన్నారు. పల్లెలు అభివృద్ధి సాధిస్తేనే దేశాభివృద్ధి సాధ్యం. అక్షరాస్యత, పరిశుభ్రత, స్వచ్ఛత, మద్యానికి దూరంగా ఉండటం, మౌలిక వసతులు కల్పన ద్వారా గ్రామాలు త్వరగా అభివృద్ధి సాధిస్తాయి. ఈ గ్రామానికి మూడు వైపుల నుంచి రెండు లైన్ల రోడ్లు, రోడ్లకిరువైపులా చెట్లతో గ్రామంలోకి స్వాగతం పలుకుతున్నట్టుగా ఉంటుంది.

గత ఎనిమిదేండ్లుగా నా పరిశోధనలో ఈ గ్రామం అన్నిరంగాల్లో స్వయం సమృద్ధి సాధించి మిగతా గ్రామాలకు ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నది. ఈ గ్రామం మత సామరస్యానికి పుట్టినిల్లు. ఈ గ్రామ జనాభా సుమారు 5,000, ఓటర్ల సంఖ్య సరిగ్గా 2400. సామాజిక వర్గాల వారీగా కుటుంబాలు ఎస్టీ: 5, ఎస్సీ: 230, బీసీ: 630, ఓసీ: 65, ముస్లిం మైనారిటీ: 40. ఈ గ్రామ రెవెన్యూ రికార్డుల ప్రకారం భూమి విస్తీర్ణం 4,192 ఎకరాలు. ఈ గ్రామ పంచాయతీ పరిధిలో సుమారు 3,300 ఎకరాల భూమి ఉన్నది. ఒక కుమ్మరి సామాజిక వర్గం తప్ప అన్ని కులాల వారు, అన్ని మతాల వారున్నారు. ఇదీ స్థూలంగా ఆ గ్రామ స్వరూపం.

ఆ ఊరి పేరు తునికి ఖల్సా, మండలం వర్గల్, జిల్లా సిద్దిపేట. 1950, మే 21 వరకు ఈ గ్రామాన్ని తునికి అనే పేరుతో పిలిచేవారు. ఈ ప్రాంతంలో తునికి ఆకు (బీడీలు చేసే ఆకు) ఎక్కువగా లభించడంతో తునికి అనే పేరు వచ్చినట్టు చెప్తారు. ఖల్సా అనగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యక్షంగా కలిగి ఉన్న భూములని అర్థం. ఈ గ్రామంలో ఇప్పటికి దాదాపు 500 ఎకరాల ప్రభుత్వ భూమి ఉన్నది. (ఖల్సా అంటే స్వచ్ఛమైనది.) 1950, మే 22 నుంచి ఈ గ్రామాన్ని తునికి ఖల్సాగా ప్రభుత్వం పేరు మార్చింది. ఈ గ్రామం చుట్టుపక్కల తునికి పేరుతో తునికి మక్త, తునికి బొల్లారం గ్రామాలున్నాయి. ఈ గ్రామం నెహ్రూ ఓఆర్ఆర్‌కు 20 కిలోమీటర్ల దూరంలో, రాజీవ్ రహదారికి 6 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్నది. ఇక్కడ అన్నిరకాల రాజకీయ పార్టీలున్నాయి. ఇక్కడి వ్యవసాయ భూములు స్థానికులకు 1,113 ఎకరాలు, స్థానికేతరులకు 1,203 ఎకరాలున్నాయి. భూమి ఉన్న కుటుంబాల సంఖ్య 534, భూమి లేని కుటుంబాల సంఖ్య 396. సామాజిక వర్గాల వారీగా భూమి ఉన్న కుటుంబాల వివరాలు: ఎస్టీ: 0, ఎస్సీ: 135, బీసీ: 363, ఓసీ: 36, మైనారిటీ: 25.

> ఇక్కడి ప్రజలందరూ వ్యవసాయం మీద ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. ఇక్కడికి వంటిమామిడి కూరగాయల మార్కెట్ దగ్గరగా ఉండటంతో ఆధునిక పద్ధతిలో కూరగాయలు సాగుచేస్తారు. కూరగాయలు, ఆకుకూరలు, వరి, ఆలుగడ్డ ఇక్కడి ప్రధాన పంటలు. ప్రధాన సాగునీటి వసతి బోర్లు, చెరువు కుంటలు. కొండపోచమ్మ రిజర్వాయర్ నిర్మాణంతో ఇక్కడ భూగర్భ జలాలు పెరిగాయి. కూరగాయలు పండించడంతో ఇక్కడ రైతు, రైతు కూలీలకు నిత్యం పని దొరుకుతున్నది. రైతులకు, రైతు కూలీలకు చేతిలో ఎప్పుడూ డబ్బులుంటాయి. సుమారు 32 జతల ఎడ్లు, 46 ట్రాక్టర్లు, 19 ట్రాలీ ఆటోలు, 5 ప్యాసింజర్ ఆటోలు, 21 కార్లు, దాదాపు ప్రతి ఇంటికి ఒక సైకిల్ మోటార్ ఉన్నాయి. చాలామందికి పాలిచ్చే బర్రెలున్నాయి. 80 శాతం మంది అక్షరాస్యులే.

ఇంత పెద్ద గ్రామంలో ఒక హోటల్, ఒక స్వీట్‌షాప్, ఐదు బెల్ట్ షాపులు మాత్రమే ఉన్నాయి. యువత కూడా వ్యవసాయం పనులు, రకరకాల కంపెనీలలో ఎవరి పనులకు వారు వెళ్లిపోవడం మూలంగా ఇక్కడ ఆరోగ్యకరమైన వాతావరణం ఉన్నది. ఇక్కడి యువత చెడు అలవాట్లకు దూరంగా ఉంటున్నది. తక్కువ మంది ప్రభుత్వ ఉద్యోగులున్నారు. రెండు కుటుంబాలు మినహా దాదాపు అన్ని కుటుంబాలు వారి స్తోమతకు తగ్గట్టుగా అవసరాలు తీర్చుకునే స్థితిలో ఉన్నారు. ఇక్కడ పంచాయితీలు చాలా తక్కువ. చిన్న, చిన్న పంచాయితీలను కూడా గ్రామ పరిధిలో పరిష్కరించుకుంటారు. పోలీస్ స్టేషన్ వరకు ఈ గ్రామస్థులు పోరు అంటే అతిశయోక్తి కాదు. రాజకీయాలు, రాజకీయ పార్టీలు ఎన్నికల వరకే, ఎన్నికల తెల్లారి చాలా ఆత్మీయంగా కలిసి ఉంటారు. ఈ గ్రామం వర్గల్ మండల కేంద్రానికి మూడు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్నది. ఈ గ్రామ పంచాయతీలో 12 వార్డులున్నాయి. గ్రామ పంచాయతీలో 9 మంది సిబ్బంది పనిచేస్తారు. ఒక ట్రాక్టర్ ఉన్నది. గ్రామం ఎప్పుడూ పరిశుభ్రంగా ఉంటుంది. ఐదు వాటర్ ట్యాంకులు, ప్రతి ఇంటికి మిషన్ భగీరథ, వంటగ్యాస్ కనెక్షన్ ఉన్నది. వ్యక్తిగత మరుగుదొడ్లున్నాయి. ఇక్కడ ఎక్కువగా ఆర్‌సీసీ ఇండ్లున్నాయి. ఈ ఊరు మాంసం విక్రయాలకు పేరుగాంచింది. గ్రామంలోని ప్రతి వీధికి సూచిక బోర్డులను ఏర్పాటుచేశారు. పార్కు, పార్కులో తెలంగాణ తల్లి, బతుకమ్మ విగ్రహాలు, జాతీయ జెండా ఉన్నది. గ్రామంలో చాలామంది జాతీయ నాయకుల విగ్రహాలున్నాయి. ఈ గ్రామంలో నూతన పంచాయతీ భవనం, జాతీయ బ్యాంకు, కరెంటు సబ్‌స్టేషన్, శ్మశానవాటిక, హైస్కూల్, ప్రైమరీ స్కూల్, అంగన్వాడీ కేంద్రం, ప్రైవేట్ పాఠశాల, రైతు వేదిక, గ్రామ దేవతలు, అన్ని కులాలకు చెందిన పెద్ద పెద్ద దేవుని గుళ్లు, మసీదులున్నాయి. ఏటా ఏదో ఒక కులంవారు వారి వారి కులదేవతలకు పెద్ద ఎత్తున పండుగలు చేస్తారు. ఊరు నిండా సిమెంట్ రోడ్లు. గత ప్రభుత్వంలో 98 డబుల్ బెడ్‌రూంలు కట్టి అర్హులకు అందజేశారు.

రైతుబంధు, రైతుబీమా, కల్యాణలక్ష్మి, షాదీ ముబారక్, ఆసరా/చేయూత పింఛన్ల వంటి పథకాలతో పాటు వృద్ధాప్య పింఛన్లు 179, వితంతు పింఛన్లు 184, వికలాంగుల పింఛన్లు 36, బీడీ వర్కర్స్ పింఛన్ 18, ఒంటరి మహిళల పింఛన్లు 9 మందికి వస్తున్నది. అటు వ్యవసాయం, ఇటు కంపెనీలు ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన వివిధ పథకాల మూలంగా ప్రజల చేతిలో డబ్బులాడుతున్నాయి. గత ఎనిమిదేండ్ల నా పరిశోధనలో ఈ గ్రామం స్వయం సమృద్ధి సాధించి ఆర్థికపరమైన ఇబ్బందులకు గురికాకుండా ఉన్నది. గత పదేండ్లుగా ఒక రైతు, ఇద్దరు రైతుకూలీలు ఆత్మహత్య చేసుకున్నారు. ఈ గ్రామంలో ప్రస్తుతం ఒక ఎకరా భూమి ధర రూ. ఒక కోటి పైన పలుకుతున్నది. పనిలో, సమష్టి నిర్ణయాలలో, గ్రామాభివృద్ధిలో ఈ గ్రామం మిగతా గ్రామాలకు ఆదర్శంగా నిలుస్తున్నది.

(వ్యాసకర్త: సామాజిక కార్యకర్త)

> మానవ మనుగడకు కావాల్సినవి ప్రధానంగా గాలి, నీరు. సకల జీవకోటికి ప్రాణాధారమైన నీటి కోసం దేశాలు, రాష్ట్రాలు, ప్రాంతాల మధ్య యుద్ధాలూ జరుగుతున్నాయి. ఆ నీటి కోసం జరిగిన ఉద్యమ ఫలితంగానే తెలంగాణ ఏర్పడింది.

కాళేశ్వరాన్ని పునరుద్ధరిస్తేనే మనకు భవిష్యత్తు

అల్లెపు రాజు
73864 12601

తెలంగాణ చరిత్రను ఒకసారి పరికించి చూస్తే నాడు గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ దుర్భరంగా ఉండేది. ఒకవైపు కులవృత్తులు కనుమరుగైపోయి, మరోవైపు నీటి వసతి లేక రైతులు కరువు కోరల్లో చిక్కుకున్నారు. ఆకలి కేకలతో తెలంగాణలో బతుకలేక, చావలేక ఎన్నో కుటుంబాలు వలసెల్లిపోయాయి. కొంతమంది రైతులు ఉన్న ఊరిని, కన్న తల్లిని విడిచిపోలేక ఎడాపెడా బోర్లు వేసి అప్పులపాలై ఆత్మహత్యలకు పాల్పడ్డారు. ఒకప్పుడు తెలంగాణ అంటేనే కరువు.. రైతు ఆత్మహత్యలు.. వలసలకు కేరాఫ్ అడ్రస్. అలాంటి తెలంగాణ రూపురేఖలు కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణంతో పూర్తిగా మారిపోయాయి. నేడు చెరువులు మత్తళ్లు దుంకుతున్నాయి. వాగులు, వంకలు పొంగిపొర్లుతున్నాయి. భూగర్భ జలాలు పెరిగాయి. ఇదంతా కాళేశ్వరం పుణ్యం కాదా!

తెలంగాణలో నేటికీ మెజారిటీ ప్రజలు వ్యవసాయం మీదనే ఆధారపడి జీవిస్తున్నారు. వ్యవసాయానికి మూలమైన నీటి కోసం ఒక భారీ ప్రాజెక్టు నిర్మించడం తప్పా? అయినా తెలంగాణ ఉద్యమ నేపథ్యమే నీళ్లు, నిధులు, నియామకాలు. ఈ నీళ్ల సమస్య స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించిన నాటి నుంచి తెలంగాణకు జీవన్మరణ సమస్యలా తయారైంది. అలాంటి సమస్యను కేసీఆర్ తరిమికొట్టారు. తెలంగాణ ఏర్పాటుతో మన నిధులు మనకు దక్కాయి. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణంతో నీళ్లూ దక్కాయి. అయితే, ఈ ప్రాజెక్టుపై మొదటినుంచీ కొందరు విష ప్రచారం చేస్తుండటం హేయం.

సాధారణంగా నీరు ఎక్కువగా ఎక్కడైతే లభ్యమవుతుందో అక్కడే ప్రాజెక్టులు నిర్మిస్తారు. నది జన్మస్థానం నుంచి ఎంత కిందికి వెళ్తే అంత నీటి లభ్యత ఉంటుందనేది జగమెరిగిన సత్యం. జన్మస్థానం నుంచి నది కిందికి పయనించే కొద్ది ప్రవాహ మార్గంలో ఉపనదులు, వాగులు, వంకలు, కాలువలు, పాయలు కలుస్తుంటాయి. అందుకే డిజైన్‌ను మార్చి, ప్రస్తుత ప్రాంతంలో ప్రాజెక్టును కట్టాల్సి వచ్చింది.

> ఇప్పుడు కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు కాస్ట్ బెనిఫిట్ రేషియో గురించి చూద్దాం. ఈ కాస్ట్ బెనిఫిట్ రేషియోను అసలు ఎలా చూడాలి? అసలు ఏ రంగంలో చూడాలి? మానవాళికి తాగునీరు అందించే విషయంలో చూడాలా? లేదా మానవ మనుగడకు అవసరమైన ఆహారాన్ని అందించే వ్యవసాయరంగానికి కావలసిన నీళ్లను ఇవ్వడంలో చూడాలా? పారిశ్రామికరంగానికి నీళ్లను అందించి, ఉద్యోగాలు కల్పించినందుకు చూడాలా? అసలు ఏ రంగంలో చూడాలి? ఈ విషయమై మేధావులకు అవగాహన లేకపోతే ఎలా?

ఇంకా నేడు కొంతమంది కోడిగుడ్డు మీద ఈకలు పీకే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అదేమిటంటే.. ఒకవేళ కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు లక్షల ఎకరాలకు నీళ్లు ఇచ్చినట్టయితే నేడు పంపుసెట్లు ఎందుకు పెరిగాయని ప్రశ్నిస్తున్నారు. తెలంగాణలో పంపుసెట్లు గతంలో కంటే పెరిగాయనేది వాస్తవం. దానికి ప్రధాన కారణం భూగర్భజలాల పెరుగుదల, నాణ్యమైన విద్యుత్తు సరఫరా. భూగర్భజలాలు పెరగడానికి ప్రధాన కారణం కాళేశ్వరం. మరొక ప్రశ్న ఏమంటే.. గత ఖరీఫ్ సీజన్‌లో కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నీళ్లు వాడకపోయినా రికార్డు స్థాయిలో వడ్లు పండాయని చెప్తున్నారు. అదే రికార్డు పంట గత రబీ సీజన్‌లో ఎందుకు పండలేదు. ఎందుకంటే, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు నీళ్లను ఖరీఫ్ కంటే రబీ సీజన్‌లో ఎక్కువగా వాడుతాం. ఇంకొక ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే.. ఖరీఫ్‌లో వరి మాత్రమే ఎక్కువగా పండిస్తాం. అదే రబీ సీజన్‌లో వరితో పాటు అన్ని రకాల పంటలు పండిస్తాం. ఈ వాస్తవాలను గ్రహించాలి. ఇప్పటికైనా రాజకీయ నాయకులు, మేధావులు కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు మీద అవాకులు చెవాకులు పేలడం మానుకోవాలి. అర్ధసత్యాలు వల్లె వేయడం మాని కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు పునరుద్ధరణకు సమాయత్తం కావాలి. అప్పుడే తెలంగాణ రైతాంగానికి భవిష్యత్తు ఉంటుంది.

ప్రజల ప్రాణాలతో 'రసాయన' చెలగాటం

బ్రెజిల్‌లో జూన్ 3వ తేదీన 11వ బ్రిక్స్ పార్లమెంటరీ ఫోరంలో వాతావరణ సంక్షోభంపై జరిగిన సెమినార్‌లో భారత్ తరఫున ఎంపీ బైరెడ్డి శబరి అద్భుతంగా ప్రసంగించారు. 1970లో చిప్కో ఉద్యమాన్ని ప్రపంచం ముందుంచి, పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం భారత్ చేస్తున్న కృషిని బ్రిక్స్ దేశాలకు వివరించారు. కానీ, ఆమె ప్రసంగానికి కొన్ని గంటల ముందు జోగులాంబ గద్వాల జిల్లా రాజోలి మండలం పెద్ద ధన్వాడలో తెలంగాణ ప్రభుత్వం పర్యావరణ విధ్వంసానికి పాల్పడింది. బహుశా ఈ ఘటన గురించి తెలిసి ఉంటే, ఆమె అలా ప్రసంగించేవారు కాదు.

సీపీ నాయుడు
85199 91515

పర్యావరణం కాలుష్య భరితంగా మారుతున్న ప్రస్తుత కాలంలో వినాశనానికి దారితీస్తున్న అంశాలపై చర్చించుకోవాల్సిన బాధ్యత ఆరోగ్యవంతమైన జీవన మనుగడను కోరుకునేవారిపై ఉన్నది. చట్టాలను రూపొందించే స్థానాల్లోకి పారిశ్రామికవేత్తలు రావడంతో పర్యావరణ చట్టాలు వారికి చుట్టాలుగా మారిపోయాయి. అభివృద్ధి మాటున జరుగుతున్న పర్యావరణ విధ్వంసం గురించి తెలుసుకోకపోతే సకల జీవరాశుల భవిష్యత్తు తరాలను ప్రమాదంలోకి నెట్టినవారవుతాం.

> అభివృద్ధికి నోచుకోని, ఆర్థికంగా, విజ్ఞానపరంగా వెనుకబడిన ప్రాంతాలపై కార్పొరేట్ల కన్ను ఎప్పుడూ ఉంటుంది. సహజ వనరులు సమృద్ధిగా ఉన్న తెలంగాణలోని ఉమ్మడి పాలమూరు, ఏపీలోని కర్నూల్ జిల్లాల పరిధిలో ఉన్న తుంగభద్ర, కృష్ణా నదుల తీరం వెంట ఫ్యాక్టరీలను నెలకొల్పుతూ పాలకులే పర్యావరణ పరిరక్షణ చట్టాలను తుంగలో తొక్కుతున్నారు.

పారిశ్రామికవేత్తలు రాజకీయ నాయకుల అవతారమెత్తడంతో పర్యావరణం మరింత ప్రమాదంలోకి జారుకుంటున్నది. తమ అభిప్రాయాలనే ప్రజాభిప్రాయాలుగా పోలీసుల పహారాలో వారు తీర్మానాలు చేసుకుంటున్నారు. భవిష్యత్తు తరాలకు మేలైన సమాజం కోసం గొంతెత్తే వారిని అభివృద్ధి నిరోధకులుగా, సంఘ వ్యతిరేక శక్తులుగా పాలకులు చిత్రీకరిస్తున్నారు.

గద్వాల జిల్లాలో ఇథనాల్ ఫ్యాక్టరీ వద్దంటూ కొన్ని నెలలుగా అక్కడి రైతులు ఆందోళనలు చేస్తున్నారు. కానీ, తెలంగాణ ఆవిర్భావ దినోత్సవం రోజు అర్ధరాత్రి స్వరాష్ట్ర కలలను ఛిద్రం చేస్తూ ఇథనాల్ ఫ్యాక్టరీ నిర్మాణానికి పూనుకున్నారు. మరోవైపు ప్రపంచ దేశాలు నిషేధించిన పీఎఫ్‌వోఏ రసాయనం ఉత్పత్తిని చేపట్టవద్దంటూ అభిప్రాయాన్ని చెప్పేందుకు వెళ్లిన ప్రజలపై, ప్రజాసంఘాల నాయకులపై కర్నూల్ జిల్లా తుంగభద్ర నది ఒడ్డున రాజకీయ నాయకుడిగా మారిన పారిశ్రామికవేత్త దాడి చేయించారు. పర్యావరణ పరిరక్షణకు కాపలా ఉండాల్సిన నాయకులే కాలుష్య సమాజం కోసం పాకులాడుతుండటం దురదృష్టకరం.

ఫ్యాక్టరీల ఏర్పాటుతో కొంత మేర ఆస్తి నష్టం జరిగినా.. నీరు, వ్యవసాయ భూమి లభ్యత తగ్గినా పర్వాలేదు. కానీ, తమ మనుగడే ప్రమాదంలో పడితే, భవిష్యత్తు తరాల ఉనికే ప్రశ్నార్థకంగా మారితే ప్రజలు కచ్చితంగా ఆందోళనలు చేస్తారు, చేయాలి కూడా. గద్వాల జిల్లా, కర్నూల్ జిల్లాల్లో ఏర్పాటుచేసే లేదా విస్తరించే ఫ్యాక్టరీల మూలంగా ఆ ప్రాంతాలకే నష్టం జరుగుతుందని అనుకోవడం పొరపాటే. ఇథనాల్ ఫ్యాక్టరీ వల్ల వాయు కాలుష్యంతో పాటు నేల, నీటి కాలుష్యం జరుగుతుంది. శ్వాసకోశ, చర్మ సమస్యలు వచ్చే ప్రమాదం ఉన్నది. ముఖ్యంగా పంటల దిగుబడి తగ్గిపోతుంది. నాణ్యత దెబ్బతింటుంది.

> పాలమూరు గ్రామాల్లో వ్యవసాయమే ప్రధాన వనరు. రైతుల జీవనాధారాన్ని దెబ్బతీస్తే పాలమూరు జిల్లా మళ్లీ వలసలమయం అవుతుంది. కర్నూల్ జిల్లా నది ఒడ్డున విస్తరించాలని చూస్తున్న ఫ్యాక్టరీలో ఉత్పత్తి అయ్యే రసాయనాల మూలంగా పర్యావరణానికి తీరని నష్టం జరుగుతుందని నిపుణులు ఇప్పటికే ధ్రువీకరించారు.

పీటీఎఫ్ఈ ఉత్పత్తిలో వాడే పీఎఫ్ఏఎస్(పర్- పాలీఫ్లోరోఅల్కైల్) రసాయనాలు పర్యావరణాన్ని కాలుష్యం చేస్తాయి. పీఎఫ్‌వోఏ వంటి హానికరమైన పదార్థాలను ఇవి విడుదల చేస్తాయి. పీఎఫ్‌వోఏ వాతావరణంలో సులభంగా కలిసిపోతుంది. అంతే కాదు, వాతావరణం నుంచి అంత త్వరగా తొలగిపోదని శాస్త్రవేత్తలు నిర్ధారించారు. ఇంటర్నేషనల్ ఏజెన్సీ ఫర్ రీసెర్చ్ ఆన్ క్యాన్సర్ సంస్థ ఈ రసాయనాన్ని క్యాన్సర్ కారకంగా వర్గీకరించింది. ఫ్యాక్టరీ యాజమాని ప్రభుత్వంలో భాగస్వామి కావడంతో పర్యావరణ ఉల్లంఘనలు యథేచ్ఛగా జరిగే ఆస్కారం ఉంటుంది.

వరదలు వచ్చినప్పుడు రసాయన వ్యర్థాలు నదిలో కలిసిపోయే ప్రమాదం ఉంది. అదే జరిగితే కర్నూల్ జిల్లాతో పాటు జోగులాంబ జిల్లాలోని అలంపూర్, వనపర్తి, నాగర్‌కర్నూల్ జిల్లా పరిధిలోని కొల్లాపూర్ ప్రాంతాలు భవిష్యత్తులో క్యాన్సర్ ప్రభావిత ప్రాంతాలుగా మారుతాయి. ఈ ఫ్యాక్టరీ వల్ల తెలంగాణలోని నదీ తీర ప్రాంతాలకే ఎక్కువ నష్టం జరుగుతుంది.

పీఎఫ్‌వోఏ రసాయనం మూలంగా సంభవించే ఆరోగ్య సమస్యలు, పర్యావరణ కాలుష్యాన్ని గుర్తించిన చాలా దేశాలు దీన్ని నిషేధించాయి. 2014లో అమెరికా, 2020లో యురోపియన్ యూనియన్ దీన్ని పూర్తిగా నిషేధించాయి. కానీ, మన దేశంలో, మన రాష్ట్ర సరిహద్దులోని తుంగభద్ర తీరం వెంబడి మాత్రం ప్రజాభిప్రాయానికి విరుద్ధంగా రసాయనాల ఉత్పత్తికి పూనుకున్నారు. మే 14న జరిగిన ప్రజాభిప్రాయ సేకరణలో అక్కడి ప్రజాసంఘాల నాయకులపై దాడి జరిగింది. దీంతో కర్నూల్ జిల్లాలో వివిధ రాజకీయ పార్టీలు, ప్రజాసంఘాల నాయకులు ఆందోళన బాటపట్టారు. కానీ, తెలంగాణ ప్రభుత్వంలో మాత్రం చలనం లేదు.

అమాయక ప్రజల ఆరోగ్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా ఈ ఫ్యాక్టరీ నుంచి వెలువడే కాలుష్య కారక రసాయనాలపై విచారణ చేపట్టాలి. అంతేకాదు గద్వాల జిల్లాలో ఏర్పాటు చేయాలనుకుంటున్న ఇథనాల్ ఫ్యాక్టరీ మూలంగా కలిగే నష్టాలపై రైతులు, ప్రజాభిప్రాయాలను పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

(వ్యాసకర్త: జర్నలిస్టు)

ఆర్థికంలో స్థానమెక్కడ?

మనది మూడో అతి పెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థ అని నీతీ ఆయోగ్ సీఈవో ప్రకటించారు. ఆర్థిక వేత్త అయిన కెనడా ప్రధానేమో ఐదో పెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థ అంటున్నారు. భారత్ తొలి ఎస్‌యూవీ - స్వయం ప్రకటిత విశ్వ గురువు (మోదీ) కెనడా ప్రధానిని కలిసినప్పుడు మన అసలు పరిస్థితిని(స్థానాన్ని) ఆయనకు తెలియజేస్తారేమో!

- జైరామ్ రమేశ్,
కాంగ్రెస్ సీనియర్ నేత